عوامل خطر سرطان تیروئید

عامل خطر هر چیزی است که احتمال ابتلا به بیماری مانند سرطان را افزایش دهد(مانند عوامل خطر سرطان تیروئید). سرطانهای مختلف عوامل خطر متفاوتی دارند. برخی از عوامل خطر مانند سیگار کشیدن قابل تغییر هستند. موارد دیگر مانند سن یا سابقه خانوادگی شخص قابل تغییر نیستند.

اما عوامل خطر همه چیز را به ما نمی گویند. داشتن یک عامل خطر یا حتی چندین عامل خطر به این معنی نیست که به این بیماری مبتلا خواهید شد. بسیاری از افرادی که به این بیماری مبتلا می شوند ممکن است عوامل خطر شناخته شده کمی داشته و یا اصلاً نداشته باشند. حتی اگر فرد مبتلا به سرطان تیروئید دارای یک عامل خطر باشد، بسیار دشوار است که بدانید این عامل خطر تا چه اندازه در ایجاد سرطان نقش دارد.

دانشمندان عوامل خطری را عنوان کرده اند که فرد را در معرض ابتلا به سرطان تیروئید قرار می دهد.

عوامل خطری که قابل تغییر نیستند شامل:

- **جنسیت و سن**

به دلایل نامشخص سرطان های تیروئید (مانند تقریباً همه بیماری های تیروئید) در زنان 3 برابر بیشتر از مردان رخ می دهد.

سرطان تیروئید می تواند در هر سنی رخ دهد، اما خطر ابتلا به این بیماری در خانم ها (که در بیشتر موارد 40 یا 50 سالگی تشخیص داده می شود) زودتر از مردان است (که معمولاً در 60 یا 70 سالگی هستند).

▪شرایط ارثی

چندین بیماری ارثی و همچنین سابقه خانوادگی با انواع مختلف سرطان تیروئید در ارتباط است مانند:

پولیپوز آدنوماتوز خانوادگی (FAP): افراد مبتلا به این سندرم به پولیپ روده مبتلا می شوند و خطر ابتلا به سرطان روده در آن ها بسیار زیاد است. آن ها همچنین در معرض خطر ابتلا به برخی دیگر از سرطان ها، از جمله سرطان تیروئید پاپیلاری هستند. سندرم گاردنر یکی از انواع فرعی FAP است که در آن بیماران به تومورهای خوش خیم خاصی نیز مبتلا می شوند. سندرم گاردنر و FAP هر دو به دلیل نقص در ژن APC ایجاد می شوند.

بیماری Cowden: افراد مبتلا به این سندرم در معرض خطر مشکلات تیروئید و بیماری هامارتوم هستند. همچنین خطر سرطان های تیروئید، رحم، پستان و … افزایش می یابد. سرطان های تیروئید معمولاً از نوع پاپیلاری یا فولیکولی هستند. این سندرم اغلب به دلیل نقص در ژن PTEN ایجاد می شود. همچنین به عنوان سندرم همارتومای چندگانه و سندرم تومور PTEN هامارتوما نیز شناخته می شود.

Carney complex, type I : افراد مبتلا به این سندرم ممکن است به تعدادی تومور خوش خیم و مشکلات هورمونی مبتلا شوند. همچنین خطر سرطان های پاپیلار و فولیکولر تیروئید افزایش می یابد. این سندرم به دلیل نقص در ژن PRKAR1A ایجاد می شود.

سرطان تیروئید غیرمدولاری خانوادگی: سرطان تیروئید در بعضی از خانواده ها بیشتر اتفاق می افتد و اغلب در سنین پایین مشاهده می شود. نوع پاپیلاری سرطان تیروئید اغلب در خانواده ها وجود دارد. ژن های موجود در کروموزوم 19 و کروموزوم 1 مشکوک به ایجاد این سرطان های خانوادگی هستند.

- **سابقه خانوادگی**

داشتن بستگان درجه یک (پدر و مادر، برادر، خواهر یا فرزند) مبتلا به سرطان تیروئید، حتی بدون وجود یک سندرم ارثی شناخته شده در خانواده، خطر ابتلا به سرطان تیروئید را افزایش می دهد.

عوامل خطر سرطان تیروئیدی که قابل تغییر هستند شامل:

- **تشعشع**

قرار گرفتن در معرض اشعه یک عامل خطر اثبات شده برای سرطان تیروئید است. منابع این تشعشعات شامل معالجات خاص پزشکی و تشعشعات ناشی از حوادث نیروگاه یا سلاح های هسته ای است.

انجام درمان های پرتوی سر و گردن در دوران کودکی یک عامل خطر برای سرطان تیروئید است. خطر بستگی به میزان تابش و سن کودک دارد. به طور کلی، خطر با دوزهای بیشتر و با سن کمتر کودک در هنگام درمان افزایش می یابد.

قبل از دهه 1960، کودکان در مواقعی با دوزهای کم پرتوی برای مواردی که در حال حاضر از اشعه استفاده نمی کنیم مانند آکنه، عفونت های قارچی پوست سر یا بزرگ شدن لوزه ها، تحت درمان قرار می گرفتند. سال ها بعد مشخص شد که افرادی که این روش های درمانی را استفاده می کنند، بیشتر در معرض خطر سرطان تیروئید قرار دارند. پرتودرمانی در دوران کودکی برای برخی از سرطان ها مانند لنفوم، تومور ویلمز و نوروبلاستوما نیز خطر را افزایش می دهد.

چندین مطالعه به افزایش خطر ابتلا به سرطان تیروئید در کودکان به دلیل تأثیر رادیواکتیو ناشی از سلاح های هسته ای یا حوادث نیروگاه اشاره کرده است. به عنوان مثال ، سرطان تیروئید در کودکانی که در نزدیکی چرنوبیل زندگی می کردند، محل حادثه نیروگاه هسته ای سال 1986 که میلیون ها نفر را در معرض رادیواکتیویته قرار داد، چند برابر بیشتر از حد معمول بود.

- **اضافه وزن یا چاقی**

طبق آژانس بین المللی تحقیقات در مورد سرطان (IARC) ، افرادی که دارای اضافه وزن یا چاقی هستند بیشتر از کسانی که این مشکل را

ندارند، در معرض ابتلا به سرطان تیروئید هستند. به نظر می رسد با افزایش شاخص توده بدن (BMI) این خطر افزایش می یابد.

- ید در رژیم غذایی

سرطان های تیروئید فولیکولار در مناطقی از جهان که رژیم غذایی مردم با ید کم است بیشتر دیده می شود. از طرف دیگر، رژیم غذایی حاوی ید بالا ممکن است خطر ابتلا به سرطان تیروئید پاپیلاری را افزایش دهد.

تهیه و ترجمه توسط: خانم زویا نجفی. (آزمایشگاه ژنتیک پزشکی ژنوم اصفهان – مرکز تحقیقات سلولی، مولکولی و ژنتیک ژنوم – بخش R&D – واحد سرطان)